

Előfizetési árak:		
Egész évre	8 kor. — fl.	
Fél évre	4 kor. — fl.	
Negyed évre	2 kor. — fl.	
Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.		

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:
Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mér-sékelt díjak egyezség szerint.

VI. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Oktober 1.

1. szám.

A jövő teendői.

Lapunk mai számával megkezdte hatodik évi pályafutását, de ha annak elődjét, az „Erdőőr“ című lapunkat is hozzá vesszük, mely két éven át jelent meg, akkor azt mondhatjuk, hogy immár hét éven keresztül fáradoztunk és munkálkodtunk az erdészeti és vadászati altiszti személyzet érdekében. Azt hittük, hogy ennyi idő éppenséggel elég is lesz majd arra, hogy a magunk elé kitűzött célokat sorra elérjük s mostanára elérkezik már az az idő, melyben megpihenhetünk jól megérdemelt babérainkon. Sajnos, nem így történt s most látjuk csak, hogy a fontos érdekek és kérdések egész sorozata még előttünk áll és még tovább, talán még nagyon soká kell küzdenünk, míg ezeket is mind el fogjuk érni. Játszott velünk az irigy sors, mint a hogy játszott a szentirásbeli Lában az ő szolgálatába szegődött Jákobbal, kinek hét évi hűséges szolgálata után a megígért és ki-alkudott gyönyörű Rákel helyett a kevésbé szép Leát adta s az előbbiért még további hét évi szolgálatot követelt. A Leára rászolgálni eddig már nekünk is sikerült, mert vívtunk ki olyan eredményeket, a melyek ennek megfelelnek, de hogy a mi Rákelünket, a mi leg-szebb ideáljainkat elérjük, azon tovább kell folytatnunk a küzdelmet, de se meg-

tesszük még azt is, sőt az eddiginél fokozottabb erővel és lelkesedéssel, természetesen csak akkor, ha azok, kik szinte lelkesednek a nemes és szép célokért, nem hagynak el küzdelmünkben, hanem abban a jövőben is mint hűséges segítő társak kitartanak mellettünk s nem fognak cserben hagyni most, midőn a pozitív eredmények ideje közeleg.

A mint fennebb említettük, a kérdések egész sorozata áll még előttünk megoldatlanul s annyi jogos és méltányos érdek és kíváncsi várja még teljesedését, hogy érdemes azokért a harczt minden erő megfeszítésével fel-vennünk.

Napjainkat felette jellemzi az a mozgalom, mely a megélhetés és jólét előmozdítása céljából a társadalom minden rétegében megindult és folytatódik s örömmel kontatálhatjuk, hogy ezek a mozgalmak rendesen sikerre is vezetnek s nyomukon a megelégedés virágai fakadnak. Ott látjuk például a mezei munkások és napszámosok mozgalmát, mely eredményezte a munkástörvényt és a munkások és cselédek részére az állam által létesített „országos gazdasági munkás és cseléd segélypénztár“ intézményét, nagyot lendítve ez által az addig szinte rabszolga számba menő szegény nép sorsán. Nyomon követi ezt az állami tisztviselők mozgalma, kiknek országos kongresszusa csak a napokban ért véget s az azon résztvettek abban a reményben tértek vissza munkálkodásuk színterére és családi

fészkeikbe, hogy az utóbbiakba mozgalmuk eredményeképp már a legközelebbi jövőben a jólét és megelégedés, ez a két régen várt vendég fog beköszönteni.

Rajtunk van most a sor, mert az erdészeti és vadászati altisztek zömének a helyzete még mindig a régi, hogy pedig ez a kor mai haladása mellett továbbra tűrhetetlen, arra már évek óta ismételtlen volt alkalmunk rámutatni s az elfogulatlan szemlélő nem fogja ezt tagadásba vehetni, hanem készséggel elismeri ennek az állapotnak megváltoztatására irányított küzdelmünk jogos és igazságos voltát.

Nézzük meg most csak úgy nagyjából, futólagosan, melyek azok a sérelmek, melyeknek orvoslására első sorban törekednünk kell.

Az államkincstár szolgálatában állók — hála a szolgálatadó kincstár vezető emberei jóindulatának — immár a fizetés és így a megélhetés dolgában elérték ha nem is a teljes jólétet, de legalább azt a fokot, mely módot nyújt arra, hogy szerényen bár, de mégis csak napról-napra megélhessenek és családjaikat fenntartsák, de még náluk is vannak olyan kérdések melyek sürgős megoldásra várnak.

Az ilyen kérdések egész sorozatából mindenestre legfontosabb a mostani nyugdíjazási rendszer megváltoztatása, mely rendszer nagyszabályságánál és méltánytalanságánál fogva a mai humánus korban már sokáig nem tarthatja fenn magát. Ott van azután a most legújabbban nagyon is előtérbe jutott egyenruházati

kérdés, mely annyi elégedetlenségnek és zuglódásnak a szülője. Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a legeltetési jognak és a lakbérviszonyok rendezését sem.

Az államkincstáriakhoz ha egyébben nem is, legalább állásuk állandó és biztos voltában legközelebb állanak a közalapítványok altisztjei, kiknél szinte sok fontos kérdés vár elintézésre, ezek közt első sorban fizetésüknek az államkincstáriakéhoz hasonló módon való rendezése.

Az állami kezelésbe vett erdőknél alkalmazott altisztek mondhatni legmostohább gyermekei erdészetünknek s itt mindent el kell követnünk arra nézve, hogy helyzetük ha nem is egyszerre, de legalább fokozatosan javíttassék s kivált kopogtatni a végből, hogy éppen úgy, mint felettes tisztviselőik, ők is államosíttassanak.

A magán uradalmak szolgálatában álló erdészeti és vadászati altisztek helyzete sem irigylésre méltó még ott sem, hol kielégítő javadalmazásban részesülnek, nem pedig azért, mert szolgálatadójukhoz való viszonyukat semmiféle szabályrendelet vagy törvény nem szabályozza, hanem tisztán annak önkényére vagy jóakarására vannak bízva. Itt sürgetnünk kell hasonló törvény megalkotását, mint a milyen a magán uradalmi gazdatisztek és erdészek érdekében lett csak a közelmúltban törvényhozásunk által meghozva.

Végül, a mit tán mindjárt az elején kellett volna megemlítenünk, mert az erdészeti és vadászati altisztek összességét jóformán egy-

TÁRCSA.

Állatpusztítás,

(A „Vadászat és Állatvilág” folyóirat után).

Írta: **Hanusz István.**

Annyira a teremtés urául tekinti magát Plato kétlábu, tollatlan állata, az ember, hogy teljes szabadságot vesz magának írtó háborút viselni minden élő lény ellen, a melyről hiszi, hogy útjában áll, vagy hogy elejtéséből hasznost huzhat, — pedig ezzel csak hazáját, a szépen benépesített földtekét teszi szégyennebbé, kietlenebbé. A madarak pusztításáról ezuttal nem szólunk.

A vizelem az állatvilág legtermékenyebb szülője, a hal annak a legszaporább lakója; egyik is, másik is nehezen hódítható meg az ember részéről és még sem

birnak azok együttesen annyit létrehozni, megőrizni, hogy egyensúlyt tarthatnának az ember rablógazdalkodásával szemben. Mivel ezer veszély között forog a hal, míg ikra-állapotából kibontakozva tenyészetképeséig eljut, mesés termékenységgel ruházta föl őt az anyatermészet — és mégis, mintha nem elegendőképen gondoskodott volna némelyik fajról, mert a fehér ember, ez a legrettenetesebb ragadozó, nagyobb pusztítást visz a halakban véghez gyilkoló- és fogó-eszközeivel, mint a tengerek összes falánk szörnyetegei.

Megkezdődött a lazacz ritkulása már a közép-korban, el is rendelték a Hanza-városok, hogy hetenként kétszernél többször árulni nem szabad; a hering mesés szaporaságát is legyőzi az ember haszonlesése, erősen fogy már ez az állat minden hozzáférhető tengerparton. Panaszkodnak Etretat franczia tengeri fürdő halászhajói, hogy a munkájuk már meddő, a hal élszökött s nekik a fürdőző vedégek kiszolgálása körül eső aprópénzből kell tengődniök; a tenger viharaival daczolt régi norvég halászok utódai női munkára

aránt érdekli, hátra van még az országos erdészeti és vadászati altiszti nyugdíj és segélyegylet megalakításának a kérdése. A már most minden kívánalmaknak teljesen megfelelően kidolgozott alapszabályok készen vannak s azok felterjesztésével csak addig várunk, míg a most folyamatban levő képviselő választások lezajlanak s azok hullámai elsimulnak.

Ime a fontosnál fontosabb kérdések egész sorozata, melyek megoldásához hivatva lesz szerény lapunk nagy mértékben hozzájárulni s meg is fogja tenni kötelességét ezen a téren, ha azok, kiknek érdekeit irta fel zászlójára, tömörülni fognak köréje s nem csak szóval, de tettel is támogatni fogják nehéz feladatainak teljesítésében és a szinte lelküzdhetleneknek látszó akadályok legyőzésében.

Teljes bizalommal vagyunk az erdészeti és vadászati altisztek józan s érdekeiket szem előtt tartó gondolkozása iránt és ez a bizalom adja meg nekünk az erőt és kitartást a küzdelemnek tovább folytatására. Ez a bizalom buzdít arra, hogy lapunk VI-ik évfolyamát megindítsuk.

Adj a Isten, hogy bizalmunkban ne csalatkozzunk!

Tudakozódások.

Az ember, legyen tudása és ismerete bármily kiterjedt, az élet tekervényes útjain gyakran jönabba a hely-

fanyalodnak, a montvillei és bolbelci gyapotgyárakba mennek elsenyvedni.

Czegei Vass György 1698. február 15-től márczius 1-ig a holposi kis távából 12,364 potykát fogott ki. Havre mellett, Franciaországban egy halász 800,000 heringet talált egy reggelen hálójában. Skócia egyik kikötőjében 11,000 hordót töltöttek meg heringgel egy éjjel. Jamaikába csak 1853-ban 131,577 hordó szárított halat vittek be. Mivel Uj-Foundland körül is erősen fogy a hal. 1890—1893 között már 423 millió mestersegesen költött halpéldányt bocsátottak növekedés végett a tengerbe.

Varsóból 1892. októberében az első kaviárszállítmány 17,000 kilogrammos volt, belőle Németország 10200 kilót kapott, a többi Ausztria. Páris 1891-ben 43 millió kgr. halat fogyasztott el és 10 millió drb. osztrigát. Évente Európába az északamerikai partokról 100,000 hordó osztrigát küldenek mindenikben 1000—1500 drb. van; a mit ott kihalásznak, meghaladja évente az 5000 milliót New-York naponta 5 milliót, fogyaszt, Páris ma

zetbe, hogy valamely felmerülő kérdésben nem tud eligazodni, hanem más embertársainak a tanácsára szorul.

Olyanok, kik városokban vagy nagyobb községekben s egyáltalában embertársaik tömege között laknak, ebben a tekintetben elég szerencsés helyzetben vannak mert rendszeren akad olyan embertársuk, ki kétséges helyzetükben kisegíti, a homályból kivezeti őket. Ennek ellenkezője áll azonban az olyanokra nézve, kik távol az emberi társadalomtól, elszigetelve a világtól, magukra hagyatva kénytelenek életüket tengetni. Az ilyeneknél azután a jó tanács gyakran valódi kincset érne, ha meg tudnák kapni és sok bosszuságnak, kárnak és kellemetlenségnek vehetnék elejét hasznos utbaigazítás nyerése által.

Az utóbbiak szomorú helyzetében van az erdészeti és vadászati altisztek legnagyobb része, minek következtében sokszor jön abba a kényszerhelyzetbe, hogy a másik — gyakran talán kétes értékű — tanácsát nem csak köszönettel fogadni, de még drágán meg is fizetni kénytelen.

Lapunk első és legnagyobb törekvése mindig az volt és a jövőben is az marad, hogy az erdészeti és vadászati altiszti személyzet érdekeit csekély tehetségünkhöz és gyöngé erőnkhez képest pártoljuk és megvédelmezzük, annak kétséges helyzetében hasznos útmutatással szolgáljunk s ez által kellemetlenségektől és megkárosításoktól megóvjuk.

Most, lapunk VI-ik évfolyamának küszöbén szükségesnek látjuk erre az irányunkra tisztelettel olvasóink figyelmét felhívni s őket arra kérni, hogy bármely ügyes-bajos dolgaikban egész bizalommal forduljanak szerkesztőségünkhöz, előre ígérve, hogy tehetségünk szerint minden kívánságnak a legnagyobb készséggel fogunk eleget tenni. Miután pedig a hozzánk intézett kérdések gyakran, sőt mondhatni a legtöbb esetben közérdekűek s azokból és az azokra adott feleletekből

évente 100—150 milliót, London 500 milliót. Khinában elfogy évenként 5,000 tonna trepang (Holothuria).

Pusztítja az ember az oczeánok emlőseit is. Uj-Foundland körül évente 300—350 ezer fókát ölnek. A Szent-Lőrinc-öböl vidékéről eltűnt a szertelen üldözés folytán ma már a rozsmár, melyet csontja és zsírja kedvéért erősen vadásznak, írja — Allen. Az Atlanti és a Pacific-oczeánban alig van már bálna, a két ellentett sark legtávolabb eső tájaira kell ma az embernek előnyomulni, ha még ki nem meritett vadászterület után áhítozik. A Franklin-expediczió nyomainak nemes kutatóit kapzsi vadászok hada követte; el is néptelenítette azokat a partokat, a hol előttök fehér ember még nem járt.

Felszökött ennek folytán a bálnafog ára négyeszeresére annak, a mennyi 20—30 évvel ezelőtt volt. 1867-ben az Ochotzky-tengeren két rivális hajó legénysége egy cetet fogott, marakodás között dolgozták föl, mégis pörre került közöttük az ügy; mikor a bíróság egyenlő osztozást rendelt el, akkor

mások is merithetnek tanulságot, a hozzánk intézett ilyen kérdéseket nyilvánosan, lapunkban fogjuk tárgyalni. A kérdő nevét csak abban az esetben hozzuk nyilvánosságra, ha azt ő maga is úgy kívánja, ellenkező esetben — miután sokan akadnak olyanok, hogy restellik valamely dologban való járatlanságukat kimutatni, a miben pedig véleményünk szerint nincsen semmi szégyenleni való — a nevet mellőzve fogjuk a kérdést tárgyalni; a beküldő úgy is tudni fogja a tárgyról, hogy a felelet neki szól.

Azt hiszem, hogy tisztelt olvasóink szívesen fogadják ezt az intézkedésünket, mely hivatva van a köztük és köztünk lévő kapcsolatot még sorosabbra fűzni.

Ebbeli tevékenységünk megkezdésére mindjárt jó alkalmat szolgáltat a hozzánk érkezett alábbi levél:

Tekintetes szerkesztő ur!

Sziveskedjék felvilágosítást adni a következő kérdéseimre:

I. Vadászati kihágással voltam vádolva s a szolgabíró rendeletére fegyveremet a csendőrség élén a községi bíróval ki egyuttal a vadászterület bérlője is, elkoboztatta. Szerény hajlékom ajtaját — mint valami gonosztevőjét — berúgták. A fegyveremet ugyan az alábbi kérdésemben idézett ministeri rendeletek alapján visszaadták, de azért meghurczoltatásom nem maradt el. Az első foku bíróság 250 korona pénzbírsággal vagy ennek behajthatatlansága esetén 10 napi elzárással sújtott s ezt az ítéletet a másodfoku bíróság is helybenhagyta, harmadfokban azonban a ministerium teljesen felmentett s az eljárási költségek megtérítésében a vadászat bérlőjét masasztalta el. Kérdés: hogy azért a meghurczoltatásért esetleg magánlaksértés czimén kereshetek s kaphatok-e elégtételt s ha igen, milyen czimen? Továbbá megkaphatom-e az ezzel az ügygyel nekem okozott 30 korona ügyvédi költséget?

II. A földmívelésügyi ministerium 1901 évi 6755

tűnt ki, hogy a czet alapértéke 15,000 frt, mert belőle 150 hordó zsir 20 és mázsa bálnafog került ki. Tromsöböl tengeri vadászatra 1888-ban is 33 hajó indult ki, 358 emberrel; három szerencsétlenül járt a sarki tengereken, de a többinek legénysége elejtett 29 bálnát, 71 jegesmedvét, 134 rozmárt, 230 delfint, 322 vad rénszarvast és 9645 fókát.

Védekeznek e pusztító munka ellen a tenger emlősei, úgy, a hogy tudnak, a rozmár és bálna ellentállással, a többi meg mesés termékenységével, mely szintén a halakét közelíti meg; de hasztalan, mert hosszú partvonalakon ölte már ki ezeket az ember, a foka- és rozsmárvadász ismeretlen és ember nemjárta tájakat kénytelen fölkeresni, hogy véres mestersége folytatására új teret nyerjen. A délamerikai Tüzföld csodás szigetvilágát, melynek partvidékeiről alig fél-száz év óta vannak a térképeken biztos körrajzok, évről-évre új hajók kutatják át, hogy új szorosokat, öblöket fődözzenek föl benne s azokat vízi lakóikból kipusztítsák.

és a pénzügyi ministerium 1891 évi 2491 szám rendletekkel egyetértőleg megállapították, hogy a hatóságilag felesketett erdőőröknek 2 darab adómentes fegyver tartására van joguk. A megyei és járási erdőőrök részére kiadott szolgálati és fegyelmi szabályok a Werndl-féle karabélyt ismerik el szolgálati fegyverül. Kérdés, hogy én mint megyei járási erdőőr viselhetek-e két csövű vadászfegyvert a szolgálatban s ha nem, akkor mire jó az, hogy meg van engedve két adómentes fegyver tartása?

Tudakozódó tisztelt olvasónk négy kérdést intézett hozzánk, a másik kettőt azonban hely szűke miatt kénytelenek vagyunk a jövő számra hagyni. Az itt feltett kérdésekre véleményünk a következő:

Az I. kérdésre. A házkutatás és a fegyver elkobzása miatt lehetne ugyan az azt elrendelő hatóság ellen panaszt emelni hivatalos hatalommal való visszaélés czimén, mert előbb ki kellett volna a vádlottat hallgatni s meggyőződni arról, hogy vajjon jogosítva volt-e dupla csövű vadászfegyverrel járni s csak ha ebbeli jogosultságát nem igazolta, kellett volna felhívni a fegyvernek beszolgáltatására s csak ha ennek a felhívásnak nem tett volna záros határidő alatt eleget, akkor állt volna be az elkobzás szükségessége. Ilyen panasszal élni azonban bajos és nem is javasolhatjuk mert utóvégre is a házkutatást elrendelő és a csendőrségi karhatalmat kirendelő járási tisztviselővel erdőkártárgyalásoknál folyton érintkezésben van s jobb ennek jóindulatát megtartani, mintsem haragját magára vonni. Egészen másként áll a dolog tett költségeire nézve. Miután a harmadfoku bíróság a vádló vadászbérlőt a költségek viselésében marasztalta, az Önnek a költségeit feltétlenül megtéríteni köteles és ha ezt megtagadná, úgy azok és esetleg újabb költségei erejéig végrehajtást kérhet annál az I. foku hatóságnál, mely az ügyben az eljárást megindította. Ez köteles Önnek jogos követelése megkapásához segédkezet nyújtani.

Vadászatról sok ember él. Böhmer szerint 1874/5 telén, Jesszo japáni sziget déli részén 30,000 darab szarvast ejtettek el; Kreitner ezek számát 50,000-re becsüli; összevettek a kereskedők 143 font özagancsot 6½ frtéért és azt 85 frtéért adták el. Ez mutatja, hogy mennyit kell a vadásznak ölnie, hogy ő is élhessen. Szibiriában Tjumen tájékán 1830-ban elejtettek 30 mosó medvét, 40 vidrát, 50 hódot, ugyanannyi medvét, 200 farkast, 300 tarand gimet, 500 közönséges rókát, 800 ezobolyt, 10,000 hermelint, ugyanannyi iramszarvast, 15,000 jegesrókát, százezer mókust. Ez összesen 136,970 állat.

A szibíriai hódrém darabja 800—1240 frt., belőle egy fölöltő 12—16 ezer frtba kerül, a fehér róka prémje sem drágább, de mivel kisebb 20,000 frtba jön belőle egy téli fölöltő; a kék róka bundája darabszáma 200—1000 frton kel, egy fölöltő abból 10,000 frton állitható ki. Szibiriában a maral-szarvast éppen akkor üldözik leghevesebben, midőn annak kiméletre volna szüksége. Mondhatni, egyedül csak a szarvaiért

A II. kérdésre. Az adómentes 2 csövű vadászfegyvert feltétlenül hordhatja magával, ha ez ellen szolgáltatódójának nincs kifogása. Ez ellen emelhet ugyan kifogást a vadászterület bérlője, de csak abban az esetben, ha ezt bérleti szerződésében kiköti. Itt még kapcsolatban az első kérdésével is megjegyezzük, hogy községi bíró a községi vadászat területének bérlője törvény szerint nem is lehet, mert a saját községével nem állhat szerződéses viszonyban, abban az esetben pedig ha már előzőleg lett volna bérlő és időközben bírónak választották, köteles a szerződést felbontani vagy másra átruházni. Ugyanez áll a községi jegyzőre, pénztárnokra, ellenőrre nézve.

Hasznos tudnivalók

A gyümölcs eltartása.

A nyers gyümölcs konzerválása nem nehéz dolog, ha csak egy kis gondot fordítunk rá, sem pedig valami sok költségbe nem kerül. Azt a kis fáradságot amibe a dolog kerül, rendszerint igen jól megfizetik a magas árak, melyeket az évad vége felé — tavasszal vagy nyár elején, mikor még a friss termés nem jutott piacra — a jól konzervált friss gyümölcsért el lehet érni. Igaz ugyan, hogy a könnyű közlekedési viszonyok lehetővé teszik, hogy oly időszakban hozzák valamely gyümölcs első példányait piacainkra, amikor nálunk az a fajta talán még nem is virágzik. Óriási összegek vándorolnak azért évenként a külföldre, melyek egyrészt bizony meg lehetne menteni a hazai gyümölcsstermelés számára, ha ugyan éppen több gondot fordítanának a gyümölcs eltartására és konzerválására. A konzerválás kérdésénél első sorban a lágymaguak, alma és körte, esetleg még a szőlő és a szilva jönnek tekintetbe. Igaz, hogy ezekből a gyümölcs-félékből minden esztendőben nagyon sokat eltesznek s tényleg rezerválnak a későbbi fogyasztás számára. Csodálunk kell azonban, hogy nálunk még oly kevéssé követik az előrehaladottabb külföld példáját ezen gyümölcsök konzerválásánál, pedig ezek, hacsak a megfelelő fajtákat választottuk, igen jól eltarthatók. Azon nagy nyereség, amelyet a friss gyümölcs konzerválásánál el lehetne érni, arra ösztönözhetné termelőinket vagy gyümölcskeres-

kedőinket, hogy ők is igyekezzenek szert tenni a nyereségre, amelyet más helyeken kevesebb fáradsággal és költséggel érnek el. A gyümölcsstermelő gondja, aki gyümölcsét hosszabb időre el akarja tenni, már a szedéskor megkezdődik. A gyümölcsöt a teljes megérés ideje előtt kell leszedni a fáról, még pedig legjobb, ha ez körülbelül nyolcz nappal a teljes érés előtt történik: ha egyszer a lágymagu gyümölcs a fán egészen megért, még a leggondosabb konzerválás se lesz képes azt káros változásoktól megóvni. Szabály az, hogy a nyári és őszi gyümölcsöt valamivel érettebben szedhetjük, míg a téli gyümölcs hosszabb érési folyamata korábbi szedést is megenged. Fontos dolog, csakis teljesen ép, sértetlen gyümölcsöt tegyünk el: bármily kevéssé legyen megsérülve valamely darab, az okvetlenül hamar el fog romlani. Ennélfogva az eltevésre szánt gyümölcsöt gondosan kell szedni. Mindenféle gyümölcs egy védő viaszréteggel van bevonva — az úgynevezett „hamuval“ — s ezt kell lehetőleg sértetlen megtartanunk. Legjobb a kézzel való szedés, ez árt legkevesebbet úgy a gyümölcsnek, mint a fának: minden egyes réteg közé mohát vagy ennek hiányában puha szénát teszünk s nem halmozunk sok réteget egymás fölé. Az így leszedett gyümölcs azután a gyümölcsös kamrába kerül, ahol huzamosabb ideig marad; itt ártalmára lehetnek: a gyümölcs vztartalmának elpárolgása, aminek az a következménye, hogy az alma és körte összeránczosodnak, továbbá különféle élődi gombák fellépte, melyek oka a gyümölcsös kamra alacsony (5—0° R.) hőmérséke, amely nagyon hátráltatja a vztartalom elpárolgást, továbbá a gyümölcsnek beburkolása, ami a gombák hozzáférését akadályozza. Igen figyelemre méltó körülmény az is, hogy az alacsony hőmérsék lassítja a gyümölcs érését is. Kerülendő továbbá a gyümölcsös kamrában a közvetlen napsütés is, mint amely előmozdítja a korhadásnak és ezenfelül hőmérsékingadozásokat hoz létre. A lágymagu gyümölcs burkolására legalkalmasabbnak bizonyult a homok, olyformán, hogy felváltva egy réteg gyümölcsöt s egy réteg finom szemcsés homokot rakunk. Ez hűvösen is tartja a gyümölcsöt, lassítja az utóérést s a homokréteg megakadályozza, hogy az élődi gombák a gyümölcshez férjenek! különben kénégetés által is el lehet távolítani a gyümölcsös kamrából a bakteriumokat. Ha egy alma vagy körte rothadni kezd, azokat szorgosan eltávolítani kell, nehogy elrontsák a többi is. Az ilyen módon eltett gyümölcs hónapig frissen és sértetlenül eláll.

(M. E.)

irtják, a többi része a farkasok prédájául marad; mert a khinaiak annak az állatnak szarvaiból akkor, mikor még teljesen meg nem esontosodtak, sőt vérrel dúsan teltek, orvosságot készítenek. Egy-egy 6 éves bak félkemény, még bőrrel fődött szarvaiért megadnak 150 frtot, holott a kinőtt szarvak értéke alig 12—14 frt. Kréta-szigeten Cydonia vidéke hajdan Dianáé, a vadász istennőjeé volt; nincs ma ott őz, szarvas, vadkecske, vadludakra még a XIX. század elején tartottak hajtóvadászatot s hurokkal fogdosták.

(Folytatása következik.)

Különfélek.

Erdészeti zsebnaptár. Értesülésünk szerint az országos erdészeti egyesület által kiadni szokott zsebnaptár a jövő 1902 évre már elkészült. Ez a zsebnaptár lapunknál is megrendelhető s 3 k. 35 fil. be- küldése mellett a jövő hó közepéig ajánlva küldjük, a megrendeléseket azonban csak október 20-ig fogadjuk el. Itt kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, kik a mult

évben rendeltek nálunk zsebnaptárt, de azt a készlet elfogyása miatt meg nem kapták. hogy ezt a körülményt velünk közölni sziveskedjenek, mely esetben a naptárt most fogjuk részükre szállítani.

Helyreigazítás. Lapunk egyik hive figyelmeztet, hogy a minapi vezércikkben leírt gyilkosság áldozata, Benkővics János nem erdőőr, hanem egyszerű mezőőr volt; mi ugyan keveset változtat a dolgon, mert a gyilkosok mégis csak fatolvajok voltak. de az igazság kedviért közleményünket azért helyreigazítjuk.

Kövek a madarak gyomrában. Ismeretes, hogy sok madárfajnak a gyomrában találni köveket, így pld. a tyúkokéban, a galambokéban stb. A vadászemberek által oly becsben tartott kövek súlya, melyek a siketfajd gyomrában találtak, sokszor eléri a 62 grammot. Némely madár különösen előszeretettel szedi fel a színes köveket, mit különösen a sajkoról lehet elmaradni. Az e tekintetben folytatott megfigyelésekből az a végkövetkeztetés vonódott le, hogy a madarak által fészedt kövek mennyisége a táplálék minőségével szoros összefüggésben áll. Beigazodott, hogy pl. a varjak növényi mellett sokkal több követ vesznek fel, mint mikor az állatvilágból táplálkoznak. Valószínű, hogy a köveknek a gyomorban a kemény magvak emésztésénél mechanikai szerep jut, a mire a puha húsféle eledel fölvetélénél szükség egyáltalában nincsen. Akármilyen legyen azonban az indító ok, aneyi bizonyos, hogy azon madarak gyomrában találtak a legtöbb kő, melyek szemes étellel, boggyókkal, fű- és fmagvakkal táplálkoznak. Diezel-Mika „Az apró vad vadászata” című munka 522-ik oldalán említés van téve arról, hogy egy császármadár zuzájában egy 27 gramm súlyú kavicsot találtak. Előfordul állítólag az is, hogy az ilyen madarak, ha kőhöz nem jutnak, étlen pusztulnak el. Az is bebizonyosodott, hogy a varjak télen idnyén sokkal több követ fogyasztanak, mint ayáron. Az is lehet azonban, hogy a táplálékhiányból eredő éhség készteti rá a kőnek nagyobb mennyiségben való főszedésére. Élő madarakon végzett megfigyelések továbbá arra is tanítanak, hogy a madarak a köveket (üveg- és porcellángolyócskákat is) gyakran igen különböző idősakokban veszik fel s hogy azok sokszor igen hosszú ideig maradnak a madarak gyomrában, mielőtt azokat a madár a csőrén át vagy az ürüllel együtt kiejti. Mióta az emberek rájöttek annak a megtudására, hogy a madarak táplálékul követ is vesznek fel, azt a hasznos madarak tenyésztésénél most már fel is használják. Így közismert tény, hogy a gondos gazdasszony a bezárt helyiségben tartott pulykáknak, tyukoknak durva szemcsés homokat is talál föl, míg a fogoly- és fácszántenyésztéssel bibelődő vadászember télen a kamrákban szintén azt cselekszi a dédelgetésre nagyon is rászoruló madaraival. (Ericks Rundschau)

Vízözön előtti állat Afrikában. A Times Afrika belsejéből az a hírt hozza, hogy a Viktória-Nyanza, a sötét földrész legnagyobb belvizei egyikének közelében egy emlős állat él, melyről a tudományos kutatás azt állapította meg, hogy a tertiár-korszak helladothermin nevű állatfájának leszármazottja. A bennszülöttek okapinak nevezik az állatot. melyből egy belga szolgálatban álló svéd tiszt több példányt lőtt és azokat a londoni múzeumnak ajándékozta. Az okapinak alakja olyan, mint egy karesuvá lett szarvasmarháé, nyaka olyan, mint egy lóé, feje pedig a tapirhoz hasonlít. Hosszu fülei vannak, A különös állat a kérődzők osztályához tartozik. Fogazata tökéletes; felső állkapcsában az első fogak teljesen hiányzanak. Levelekkel táplálkozik és ezeket hosszú, mozgékony nyelvvel ragadja meg. Színezete nagyon szép;

feje élénk vörös színű, fekete sávokkal, melyek fulétől ormányáig húzódnak. Nyakán és fülein karmazsin színű foltok vannak, lábain és csülkőin, melyeknek az alapszíne narancssárga, a zebraéhoz hasonló csíkok láthatók. Az okapi a Viktória-tó körüli erdőkben párosan él. Hasonló állatról már Stanley is beszél utazásairól írott nagy munkájában. A brit-tugandai kormányzó a területén levő törpe négerek közt is kérdezősködött, hogy láttak-e ilyen állatot, de tagadó választ kapott. Az okapi érzékei kétségtelenül nagyon élesek és igen gyorslábú állat lehet, mert különben minthogy se fogai, se karmai, sem egyéb védelmi eszközei nincsenek, a többi vadállatok már rég kipusztították volna.

— **Mosolygó nemzetek.** A fagyosan hideg angolok közt akadt valaki, aki elmékedést irt a — nevetésről. Hogyan nevetnek az egyes nemzetek? A khinai nevetése — írja az angol — távolról sem oly szívből jövő, mint az európai vagy az amerikai emberé, inkább vihogás, mint a vidamság kitörése. A khinai nevetése a mellett teljesen egyhangú. Az arabs nevetése sem olyan vidám, mint az európai emberé. Az arabs általában véve nehézkes, lusta legény, aki csak akkor nevet, ha nagy oka van rá vagy valami hirtelen meglepetés kényszeríti. A perzsa a nevető embert elpuhultnak tartja. A nevetés a perzsáknál a gyengébb nem dolga, ennek udvariasságból inkább elnézik. A török a bosszus és az egyiptomi a józan jelzöt nem érdemli meg egészen mert téves az a hit, hogy a próféta hivei nem tudnának szívből nevetni, ha arra okuk van. Egy amerikai, ki nem rég beutazta egész Európát, azt észlelte, hogy az olasz gyengén, de dallamosan, a német meggondolva, a francia görcsösen, az angol hidegen és hamisan vagy ha az alsóbb osztályhoz tartozik, durván nevet. A skót kacaja szívből fakad, az ír pedig azt alig képes megfékezni. Mi pedig még kiegészíthetjük ezt az al, hogy nincs a világon edesebb hang a magyar aszony szívből fakadó, ezüstként csengő kacajánál.

— **A források keletkezése.** A kén tartalmu melegforrások keletkezésének oka eddig ismeretlen volt; oly mélységből fakadnak, amelyekben oldható kén nincs. Gautier Armand éveken át foglalkozott ezzel a kérdéssel és most a Comptes Rendusben a hőnek a kőzetekre való hatását írja le, s ez a kérdés megoldását adja. Granitport ugyanannyi vízzel 250—300 C^o-ra hevített zárt térben — a levegőt előbb kihajtotta — és valóságos kénes ásványvizet nyert. Lúgos és lőtt tojásra emlékeztető íze és szaga, továbbá kénkalium- és natrium-, szén-sav-, nitrogén tartalma teljesen ugyanaz, mint a természetes kénes vizeké. Az eruptív kőzetek mind alkalmasak erre a célra, épp úgy, mint a gránit, sőt a vasolvasztók salakja is, amely vízzel hevítve szintén kénhidrogént fejleszt. Valószínű, hogy ily módon nemsokára mesterséges kénes vizeket fognak készíteni.

Szerkesztői üzenetek.

Dósa János urnak, Disznajó. A beküldött 4 koronával szeptember 30-ig van előfizetve. **Pollák Rezső** urnak, Bozók. Az év végeig szülő előfizetést köszönettel vettük. **Zsebő Pál** urnak, Pörhölly. Csakugyan hátraléka nem volt s így most jövő év március 31-ig van előfizetve. **Komáromi Máttyás** urnak, Karád, 1902 március 31-ig. **Vámosy György** urnak, Mózsgó. Nyilvántartásunk szerint előfizetése most október 31-ig van rendezve. **Polák Rudolf** urnak, Kolonicza. A lapokat szept. 1-től rendszeresen elküldtük, ha eddig sem kapta volna meg, kérünk értesítést, hogy intézkedessünk.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Pályázat erdőőri állásokra. 1165/1901. sz. — A Máramaros vármegye területén állami kezelésben levő erdőbirtokok őrzetére a nagyméltóságu Földművelésügyi m. kir. Miniszter ur 50654 — 1901. sz. rendeletével jóváhagyott szabályzatban szervezett összes erdőőri és erdőszolgai állásokra a vármegye tekintetes közigazgatási erdészeti bizottságának 891 — 1091. sz. határozata folytán ezennel pályázatot hirdetek.

Betöltendő állások a szabályzat függelékében felsorolt székhelyekkel:

1.	4	I.	osztályu főereőőri állás évi	— 840 korona bér.
2.	4	II.	" " " " " "	— 760 " "
3.	12	I.	" erdőőri " " " "	— 680 " "
4.	20	II.	" " " " " "	— 600 " "
5.	31	I.	" erdőszolgai " " " "	— 400 " "
6.	37	II.	" " " " " "	— 240 " "

és a rendszeresített mellékelletményekkel javadalmazva.

Főerdőőri és erdőszolgai állásokra csakis az 1879 évi XXXI. t.-cz. 37. §-ban, illetőleg a fent hivatkozott szabályzat 6. §-ban körülírt kellekkel bíró, szakvizsgát tett egyének pályázhatnak.

Erdőszolgául is csak a szabályzat ugyanazon §-ban körülírt minősítéssel bíró egyének alkalmazhatók. I. o. erdőszolgai állásokra pályázóktól ezenkívül a magyar nyelv ismerete szóban és írásban megkívántatik; II. o. erdőszolgai állásokra pályázók közül is előnyben részesülnek, akik ily nyelvismerettel bírnak.

A már ezen erdőbirtokoknál alkalmazásban levő, de fent hivatkozott közigazgatási erdészeti bizottsági határozattal rendelkezés alatti állapotba helyezett erdőőri személyzet tagjai szintén kötelesek pályázni; kérvényeik, ha a feltételeknek egyébként megfelelnek, elsősorban fognak figyelembe vétetni.

Az állások 1902. évi január hó 1-én foglalandók el.

Egyéb feltételek alulírott erdőhivatalnál és az alárendelt m. kir. járási erdőgondnokságnál tudakolhatók meg.

A kellő bizonyítványokkal felszerelt, sajátkezűleg írt kérvényeket, amelyekben az itt kívántos (orosz román) nyelv ismeretek is megemlítendőek, alulírott erdőhivatalhoz, vagy az illetékes m. kir. jár. erdőgondnoksághoz f. évi október hó 10-ig kell benyújtani; későbbben érkező, vagy kellőképen fel nem szerelt kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Erdőszolgai állásokra pályázók helyesen teszik, ha teljesen felszerelt kérvényeiket a lakóhelyükre illetékes, illetőleg lakóhelyükhöz legközelebb eső m. kir. járási erdőgondnokság vezetőjénél személyesen nyújtják be.

Erdőőri szakvizsgával bíró egyének jelentsék ki kérvényükben határozottan, hogy kizárólag csak erdőőri állásra reflektálnak-e — avagy elfogadnak-e esetleg I. oszt. erdőszolgai állást is. Máramaros-Szigeten, 1901, szeptember hó 4-én, M. kir. állami erdőhivatal.

KÉRELEM!

Tisztelettel kérem hazánk erdészeti altiszt Urait, hogy ha vidékükről vadgesztenyét, fekete- és luczfenyőtozoból legalább 100 metermázsányit kiállítani avagy szállítani tudnának, azt velem tudatni sziveskedjenek. Alapos utbaigazítással szívesen szolgálók.

FARAGÓ BÉLA,

A magyar Fenyőmag-Pergető-Gyár tulajdonosa
Zala-Egerszeg.

Őszi vetésre

mindennemű erdészeti magot ★ ★ ★ ★ ★

kocsányos és kocsánytalan

VALÓDI SLAVONIAI

TÖLGYMAKKOT

szokott jó minőségben szállít a

MAGYAR FENYŐMAG-PERGETŐ-GYÁR

FARAGÓ BÉLA Zala-Egerszeg.

Kitüntetve díszoklevél, arany és ezüst érmekkel. Legutóbb a párisi világkiállításon ezüst éremmel.

SKABA KÁROLY H.

Budapest, VI., Váci-körút 33. sz.

A gyár alapított 1865. évben.

Ajánlja saját gyári raktárát, mindennemű vadászfegyverekben, revolverekben, pisztolyokban, kardokban, sarkantyukban, vadász, vivó és sporteszközökben fegyverrészek és löeszközökben valamint mindennemű lőszerben.

Wänzel, Werndel és Kropatschek karabélyok mindig ráktáron vannak.

Javitások is elfogadtnak.

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küld.

TÖRKÖLY, SZILVORIUM, RUM és FINOM LIKÓRÖKET

bárki hideg uton minden készülék nélkül
kitűnő minőségben előállíthat.

Kezelési könyv és árlapok ingyen.

**WATTERICH A.
BUDAPEST,**

VI., Dohány-utca 5 szám.

Sörmérő-készülékek, cikkek a borkezeléshez, minden borbetegség elleni szerek.

Első és legrégibb üzlet e szakmában

Fennáll 30 év óta.

Első rangú egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.
Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közrebocsajtása alkalmából ajánljuk legkészségesebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekinthező számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelő legteljesebb megalégedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legújabb francia és angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyújthatnának.

Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája

Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

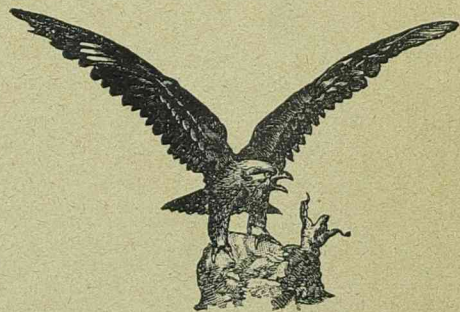
MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB és LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. és KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN és BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szörmés vadat kitömésre.

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászlati képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.